

Kolčakov konec

Iz spominov angleškega zunanjega ministra sira Samuela Hoare-a

Angleški zunanji minister sir Samuel Hoare je izdal svoje spomine o svojem delovanju kot voditelj angleške tajne službe v Rusiji med svetovno vojno. V teh spominih popisuje tudi tragični konec admirala Kolčaka, ki je padel v boju z boljševiki. Tole posnemamo:

Nekega dne, ko je bil admiral Kolčak še poveljnik ruskega brodograjskega podjetja v Sebastopolu in je v Rusiji že izbruhnila revolucija, je prišla h Kolčaku tojpa mornarjev in zahlevala, naj jim poveljnik izroči svoj meč. Kolčak pa jim je ukazal, naj se na krovu postavijo v parado ter jim je tako povedal, da jim je bilo žal, da so prišli. »Tako ste predzri,« je končal, »da zahtevate celo moj meč. Dobil sem ga v Port Arturu v boju za svojo domovino. Nikdar ga ne boste dobili!« In svoj meč s trakovi reda sv. Jurija je vrgel v morje. Mornarji so se zgubili ter se ves naslednji popoldan potapljali. Meč so hoteli dobiti in ga vrniti svojemu poveljniku.

Kljub temu osebnemu uspehu pa je Kolčak videl, da ni več upanja. Poleg tega ga je začela vlada klicati v Petrograd. Odsel je iz Sebastopola, da bi videl, kaj se godi v prestolnem mestu. Tam so si Kerenski in njegovi tovariši prizadevali, da bi Kolčaku preprečili vse, karholi si je prizadeval za interese zaveznikov. Ker so se ga bali, so mu slednjič veleli, naj zapusti Rusijo. Iskal je vojaške zaposlitve na Angliškem, v Ameriki, na Japonskem. Spomladi 1918 so ga ravnatelj kitajske vzhodne železnice naprosili, naj organizira obrambo te železnice. Tako je prišel Kolčak v Sibirijo, kjer se konča zadnje in tragično dejanje njegovega življenja.

V Sibiriji je bilo takrat vse narobe. Boljševiki so ogražali železniške proge, pustolovci, ki so se med seboj borili, so plenili po deželi, vlade, ki so vladale le na papirju, so druga proti drugi splet-kriale. V takih razmerah je bil mož, kakršen je bil Kolčak, bolj potreben drugod kakor pa v taki službi, kakršno mu je ponujala vzhodna kitajska

sklinala ustavodajalno skupščino, ki bo zaveznike zelo zadovoljila, če bo seveda zmagal.

Toda zopet je v trenutku, ko se je zdelo, da je uspeh že blizu, izdaja in korupcija uničila njegove načrte. Ne glede na druge težave, mu je njegova okolica kaj slabo služila. V taki državljanski vojski je bilo le malo kaj prida prijateljev, pač pa povsod dovolj sovražnikov. Oktobra 1919 se je razbila njegova fronta, katera se je še nekaj tednov poprej zdela tako trdna. Ena izmed armad je prestopila k boljševikom, češka legija pa je izjavila, da se ne bo več bojevala in da se hoče skozi Vladivostok vrniti v osvobodeno domovino.

Slednjič je Kolčaka sredi sovražne dežele zaneslo s 15.000 možmi in blagajno 400 milijonov rubljev na malo postajo 250 verst od Irkutsk. Njegov položaj je bil kritičen, toda slabost ali blaznost drugih, je ta položaj spremenila v obup. Kar je sledilo, tega bi rajši ne preiskoval preveč, kajti zavezniki častnik, čeprav ne angleški, je Kolčaka in njegov zaklad izročili Čehom, ti pa boljševikom. Konec je bil neizogiben. Zadnje dejanje tragedije se je zgodilo v Irkutsku, kjer so boljševiki priredili

Na poti v svojo domovino se je grški kralj Jurij II. ustavil tudi v Parizu, kjer je položil venec na grob neznanega vojaka.

Česa hočemo od filma?

Film, njegova industrija in njegov vpliv — so danes dejstva. Ni moči več trditi, da je film negativna pridobitev civilizacije. Kvečjemu bi jo lahko človek označil kot indifereentno — kakor vse pridobitve, ki jih šele uporaba usmeri in jim daje moralni in nazorni značaj. Dejstvo je tudi, da se film, predvsem evropski, počasi a zanesljivo osvobaja začetištva, ki se je kazalo v filmskem obnavljanju nesmislov, nemogočnosti, senzacionalnosti in poceni čutnosti. Vzroki za to ne leže v spreobrnitvi ljudi, ki vodijo produkcijo, to bi bila iluzorna tolažba za vsakogar, ki bi v kaj takega verjel. V filmski industriji so sprva mesta zavzeli in vse možnosti — trgovske in moralne — zase izrabili Judje, kakor je to zanje značilno pri vseh silah, ki usmerjajo jasno mnenje sveta. Če bi tega ne bilo, bi rasistične tendence proti Judom izbruhle marsikje do požara že davno prej ko v Nemčiji. Diktator, kateremu se uklanjajo tudi tovarne filmskega vplivanja na svet, je čas, ki sili ljudi, da svoje potrebe in zahteve omejujejo na najpotrebnejše in najnujnejše — to je, na tisto, kar jim posredno ali neposredno koristi. Če današnji človek, nasičen s krizo, tehniko, realističnimi, fantastičnimi in kdovekakšnimi utopijami hodi v kino, ve zakaj hodi, kakor ve, zakaj bere knjigo ali obišče gledališče. Ne gre več za eno ali dve nesmiselnosti, brez razlogov ali posledic preživeti uri na večer. Človek od tega obiska pričakuje več.

Zlasti lepote, strnjene, zaokrožene, uravnotežene življenja, tujine in sploh vseh svetov, ki mu iz teh ali onih razlogov dandanes ne morejo biti dostopni, smeja, pozabljenja. Tudi tega zadnjega; morda je današnji človek v zmedu socialne in duhovne,

navidežno obravnavo. Podajam poročilo o tem z besedami prič, ki so njihove izjave zapisane.

»Kako se je obnašal med preiskavo?« so pozneje prášali sodnika.

»Obnašal se je kakor se obnaša vjet poveljnik armade, ki je izgubila bitko. Ohranil je vse svoje dostojanstvo. Svojih prijateljev nikakor ni hotel izdati. Ko so mu izrekli smrtno obsodbo, je prášal sodnike: »Ali je to sodna razsodba ali vojaško dejanje?«

Ko je prišel oddelek strelcev, ki naj bi ga ustrelili, je z nogo v sneg zapisal: »Zdravstvuj!« Prižgal si je cigareto in se pripravil na smrt. »Vsem je bil junak!« je priznal sodnik.

»Celo vpricho rablja?«

»Prav gotovo!«

Prva večja bitka v Abesiniji

Italijanske in abesinske čete ob reki Fafan

Zdaj se je izkazalo, da je bila bitka, ki so v četrti poročali o njej uradne laške vesti, ob gornjem teku reke Fafan in kjer je obležalo 300 Abesincev, šle prva večja bitka, kjer so zdaj Abesinci posegli v boj z motoriziranimi četami. Bitka je bila zaključek italijanskega prodiranja po padcu Gorahaja, ki so ga vodili v dveh delih. Prvi del je mo-

čez več časa je vest o njegovi smrti prišla v javnost. Neki mož je na cesti v Moskvi javno psoval njegovo ime.

»Ne psuj Kolčaka!« ga je nahrnil nekdo drugi. »Res se je boril zoper nas, zato smo ga morali ugonobiti. Toda bil je vendar le imeniten dečko.«

Ko so nekoč Ljenu tožili, kako je Kolčak v vojski bil krut — kar ni bilo res —, je Ljenu te obtožbe opravičeval na kratko s tole izjavo: »Bedasto je, če dolžimo Kolčaka. To je navadni demokratični izgovor. Kolčak je pač delal s sredstvi, kakršna je imel.«

Tem izjavam nimam nič dodati. Po Ljenuovi izjavi je bil Kolčak rojen za voditelja ljudi. Če je doživel brodolom, se je to zgodilo le zato, ker je imel na razpolago preveč krhko orodje.

ral »čistiti« ozemlje krog Gorahaja in tu so položili kakih 200 Abesincev in dva topova švicarskega izvora, več pušk in več zalag municije in živil. — Drugi del italijanskega zasledovanja pa je sestojal iz leteče kolone, ki jo je vodil polkovnik Maletti v gornji del doline Fafan. Maletti je kolono so bile sestavljene iz več delov Dubatov, (ki so domačini iz italijanske Afrike). Vozili so jih tovarni avtomobili in večje število je bilo oklopnih avtov. Njih naloga je bila: da so zmeraj v stiku s sovražnikom, da ga pobijejo in se vrnejo spet, odkoder so prišli.

To nalogo je Maletti v vseh podrobnostih izvršil. Dne 11. novembra so Malettičeve čete dospeli na ozemlje krog Hamalajevega studenca, kjer so našli na močan oddelek sovražnika, ki je bil prav tako v oklopnih. Videti je bilo, da so bili pozvani tjakaj, da branijo važno pokrajino med rekama Djerer in Fafan. Maletti je koj sklenil, da napade Abesince in je zaukazal svojim četam, naj sovražnika napadejo. Italijanski napad je našel na najhujši abesinski odpor. Nastala je močna bitka, ki se več ur ni nagnila ne sem ne tja. Na obeh straneh so se borili čenci z vso zagrizeno strastjo svoje divje afriške krvi. Besno kričec so navalili Dubati na Abesince, a ti so jih odrinili. Iznova so Dubati naskočili, medtem pa se je iz oklopnikov izlila prava pravcata toča krogel na Abesince. Čeprav se je kmalu izkazalo, da so Italijani na višku, je bilo vendar tudi očito, da so se Abesinci borili čudovito hrabro in se niso zmenili za smrt. Spet in spet so se iznova zagnali v brezupni boj, ne meneč se za strahovite izgube pod sovražnikovo točo smodnika in krogel. Šele čez več ur, ko je na bojišču obležalo 300 abesinskih mrtvecev, so se za 2 km oddaljili v svoje postojanke. Njih voditelji, 4 evropski častniki neznane narodnosti, so bržkone spoznali, da se na tem pozorišču ni moči upirati

Vojvoda pistojski je bil imenovan za poveljnika prve divizije ital. črnosrajčnikov ter bo kmalu odpotoval v Afriko.

sovražniku, ki je bil tehnično v premoči in da tudi ni mogoče zagristi se vanj od strani. Med mrtveci so dobili tudi truplo nekega evropskega častnika. Italijani so si osvojili 50 abesinskih tovarnih avtov, ki so jih koj uničili. Mimo tega so dobili tudi troje strojnih pušk in čez 200 pušk, ki so jih Abesinci zagnali proč.

Polkovnik Maletti je tako dovršil svojo nalogo in se s četami vrnil v Gabridihari ob reki Fafan. Italijani so vzeli svoje ranjence s seboj. — Nesrečno pa je, da bi si bili v tej prvi važnejši bitki Italijani osvojili Sasa Baneh in Daga Burrho. Italijanske poglavitne postojanke so še zmeraj 20 km severno od Gorahaja in zgornja dolina reke Fafan je spet nezasedena.

(Sandro Sandri, United Press.)

»V spomin na to, da danes obhajate 25 letnico službovanja pri meni, Vam podarim svojo sliko; kaj pravite k temu, gospod Koder?«

»Da je zelo podobna Vam, gospod ravnatelj!«

»Ali ti smem zaigrati svojo združbo kompozicijo.«

»Smeš, če je res tvoja zadnja.«

Ona z možem na gorah: »Kako visoko leži tale gora nad morjem?«

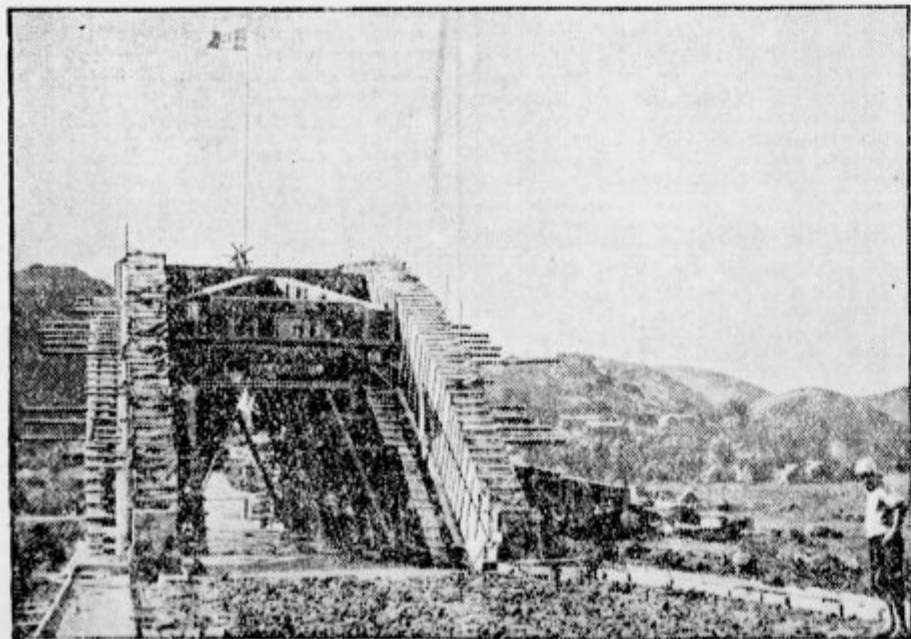
On: »Ne vem, ker nikjer ne vidim morja.«

V Bukarešt prihajajo vsaki dan vlaki iz Besarabije, kjer je suša preteklega poletja povzročila veliko lakoto. Vlada je odredila vse potrebno, da omili bedo. Naša slika kaže lačne besarabske otroke na vlakcu, ki jih pelje v Bukarešt.

železnica. Zato ni čudno, če se je naglo in skoro proti svoji volji dal pregovoriti, da je prevzel posle domobranskega ministra v družbi, ki se je imenovala »sibirski vlada«.

Poleti 1. 1918 sta ga Evropa in Amerika hočeš — nočeš morali priznati za voditelja protiboljševiškega gibanja. V naslednjih 6 mesecih je imel mnogo uspeha v svojem prizadevanju sredi nasprotujočih si tovarišev in splošne zmede. Spomladi 1. 1919 je celo kazalo, da se bo njegova armada morda vendar le mogla združiti z Denikinovo. Takrat se je pri meni v Londonu mudil Sazonov. Z njegovim posredovanjem se mi je posrečilo, da mi je Kolčak dal izjavo o svoji nameri, da bo

Italijanske pionijske čete so pri Gindarju na severni abesinski fronti zgradile prvi velik stalen most in ga opremile z začetnicami italijanskega kralja Viktorja Emanuela in Mussolinija.

